

Výroční zpráva Jizersko-ještědského horského spolku 2004

Jizersko-ještědský horský spolek

Jizersko-ještědský horský spolek (JJHS), založený v roce 1996, je v současné době jedním z nejvýznamnějších občanských sdružení v Libereckém kraji se zaměřením na přírodu a historii Jizerských hor a Ještědského hřebene. Zabývá se především ochranou přírody (značení rezervací, kosení biologicky cenných luk atd.), turistikou (výlety) a propagací hor (výstavy, Soutěž stovkařů), vydává přírodovědné a vlastivědné publikace (reprint tzv. Matouschkovy mapy z roku 1927, publikace NPR Jizerskohorské bučiny, Přírodní park Ještěd, Daleké obzory – jizerskohorské vyhlídky, Jizerskohorská rašeliniště).

V roce 2004 měl JJHS cca 300 členů. JJHS je občanským sdružením – otevřeným spolkem přijímajícím své členy se zájmem o přírodu, historii, kulturní tradice a osvětovou a propagační činnost bez ohledu na věk či státní občanství.

V současné době horský spolek pracuje v těchto sekcích:

Sekce ochrany přírody
Propagační sekce
Pozemkový spolek

Sekce ochrany přírody

Svoji činnost zaměřujeme především na praktickou ochranu přírody, která spočívá v práci v terénu, zejména v péči o chráněná území v Jizerských horách a na Ještědském hřbetu. Vyznačujeme hranice rezervací, kosíme horské louky se vzácnými druhy rostlin, vyřezáváme náletové dřeviny, likvidujeme nepůvodní invazní druhy rostlin apod. Kromě toho se zúčastňujeme správních řízení vedených orgány státní správy s možností ovlivnit rozhodování o připravovaných zásazích do přírody a krajiny regionu. V jisté míře působíme i ekologicko-výchovně. Při své činnosti spolupracujeme zejména se Správou CHKO Jizerské hory a Libereckým krajem. K nejvýznamnějším opatřením, která jsme realizovali v minulých letech, patří:

- kosení horských luk v PR Bukovec a v PCHP Bílý Potok;
- značení hranic NPR Jizerskohorské bučiny, NPR Rašeliniště Jizery, PR Černá jezírka, Klikvová louka, Jedlový důl, Křížový vrch, PP Kamenný vrch, Terasy Ještědu aj.;
- výřez náletových dřevin v PR Malá Strana a Vápenný vrch;
- vybudování oplocenky a výsadba stromů v PR Vápenný vrch;
- likvidace křídlatky a dalších invazních druhů rostlin v ochranném pásmu NPR Jizerskohorské bučiny, v povodí Štolpichu a v PR Vápenný vrch;
- oprava a údržba zabezpečení zimovišť netopyrů u Nového Města pod Smrkem;

Propagační sekce

Vydáváme publikace týkající se Jizerských hor a Ještědu, které se svým námětovým a estetickým pojetím snaží oslovit všechny vrstvy návštěvníků, posílit v nich vztah k našemu kraji, rozšířit jejich poznatky o kulturním i přírodním bohatství regionu a nenásilnou formou apelovat na nutnost ochrany tohoto dědictví. Budujeme naučné stezky, které přímo v terénu vysvětlují návštěvníkům přírodní a kulturní zajímavosti našeho regionu.

Od roku 2003 také vydáváme ročenku Jizersko-ještědského horského spolku, obsahující nejen informace o činnosti JJHS, ale také mnoho zajímavých tématických článků o oblasti Jizerských hor a Ještědu.

Zabýváme se zejména hlubším poznáním zajímavých míst v regionu z pohledu historického, kulturního nebo přírodovědného. Organizujeme výlety a vlastivědné exkurze, seznamujeme se s méně známými a navštěvovanými místy s cílem vytvářet a pěstovat vztah k historii i současnosti regionu, jeho kulturním tradicím a hodnotám, a tak i naplňovat motto "turistikou za poznáním". Současně se snažíme o obnovu drobných zapomenutých památek na významné události v regionu, jejich

připomenutí a zapsání do povědomí veřejnosti. Další důležitou součástí činnosti spolku je rekonstrukce a údržba vyhlídkových míst v Jizerských horách a okolí.

Pozemkový spolek

Pozemkový spolek pro přírodu a památky severovýchodních Čech, původně nazvaný Severák, byl založen v roce 2000 jako jedna ze sekcí Jizersko-ještědského horského spolku. V červnu 2001 získal do pronájmu první pozemek na Václavíkově Studánce a v dubnu 2002 byl akreditován ÚVR ČSOP a zařadil se tak mezi oficiálně uznávané pozemkové spolky v ČR, které musejí splňovat podmínky a dodržovat pravidla vydaná Radou Národního pozemkového spolku. Hlavním posláním pozemkového spolku JJHS je přímá ochrana vybraných lokalit s významnou přírodní či kulturně historickou hodnotou. Tato ochrana je prováděna nejprve nabytím vlastnických nebo jiných věcných práv ke zvoleným nemovitostem (dlouhodobý pronájem, vlastnictví) a následnou odpovídající péčí o ně.

Pozemkový spolek prováděl v roce 2004 managementové práce na pronajatém pozemku na Václavíkově Studánce s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin, na mokřadní louce, bývalé přechodně chráněné ploše v Bílém Potoce a poprvé se kosila část cenné louky s výskytem upolínu nejvyššího v Horním Polubném ve vlastnictví paní Slavíkové.

Tradice horského spolku

Roku 1884 byl z popudu továrníka a zároveň milovníka hor a propagátora turistiky Adolfa Hoffmanna v Liberci založen Německý horský spolek pro Ještědské a Jizerské hory (DGV). Postupně se rozrostl v obrovskou organizaci s 8 000 členy ve 25 sekcích. Již brzy po založení se z něj stalo velice prestižní sdružení, jehož členy byli i přední liberečtí továrníci a významné osobnosti politického i kulturního života.

Díky dobrému finančnímu zázemí mohl DGV pěstovat celou řadu aktivit: značil v horách první turistické stezky, vydával mapy a průvodce, stavěl rozhledny a horské chaty. Od roku 1885 vydával také obsáhlé ročenky, sloužící dodnes jako cenný zdroj informací o Liberecku. Pravděpodobně největším počinem DGV byla stavba ještědského hotelu, dokončeného roku 1907 (shořel roku 1963). Náš Jizersko-ještědský horský spolek je moderní organizací, která chce navazovat na dobré tradice DGV a přitom se jasně distancuje od jeho směřování po roce 1938.

Členská základna a struktura občanského sdružení

Počet členů a jeho změny

V roce 2004 bylo přijato 47 nových členů. Jizersko-ještědský horský spolek měl tak k 31. 12. 2004 celkem 302 členů.

Výbor Horského spolku

Činnost spolku je v období mezi jednotlivými členskými schůzemi řízena výborem. V roce 2004 pracoval výbor JJHS v následujícím složení:

Ing. Pavel Schneider (předseda)
Ing. Aleš Kočí (hospodář)
Otokar Simm (vedoucí propagační sekce)
Petr Polda
Jaroslav Krupauer (zapisovatel)
Petr Forman
Ing. Martin Sivek (do 19. 6. 2004)
Jiří Bliml
Ing. Vladimír Moc

Revizní komise

Ing. Martin Rejlek
Ing. Pavel Vonička (do 3. 4. 2004)
Milada Škodová (do 3. 4. 2004)
MUDr. Tomáš Klimovič (od 3. 4. 2004)
Jiří Pelc (od 3. 4. 2004)

Kancelář

Dana Nechvílová

Dne 3. 4. 2004 se konala výroční členská schůze v pivovaru ve Vratislavicích nad Nisou a dne 22. 11. 2004 se konala členská schůze na Prezidentské chatě v Jizerských horách.

Činnost Jizersko-ještědského horského spolku v roce 2004

Realizace projektů v ochraně přírody a krajiny

Realizovaná managementová opatření v roce 2004

Stejně jako v předchozích letech, i v roce 2004 jsme prováděli řadu managementových prací zadaných Správou CHKO Jizerské hory, Správou CHKO Český ráj nebo Libereckým krajem, zejména v maloplošných chráněných územích v CHKO Jizerské hory a Český ráj, ale i mimo ně.

Obnova značení hranic NPR Jizerskohorské bučiny – jádrové území Frýdlantské cimbuří, PR Ptačí kupy, PP Klečoviště na Smrku, PP Pod Smrkem

- kompletní obnova pruhového značení na stromech, obnova a instalace nových tabulí se státním znakem na přístupových cestách.

Kosení Upolínové louky a „pralouky“ v Přírodní rezervaci Bukovec, kosení pronajaté plochy na Václavíkově Studánce a v Bílém Potoce pod Smrkem a louky v Horním Polubném

- pravidelný management lučních ekosystémů s výskytem vzácných a ohrožených rostlin (upolín nejvyšší, kropenáč vytrvalý, prstnatec májový, vachta trojlistá); ruční kosení mokřadů a podmáčených luk, sekání sušších ploch mechanizací; úklid posečené hmoty a odvoz části biomasy mimo území rezervace.

Oprava oplocení v PP Pod Smrkem

Likvidace celíku kanadského, ožínání sazenic a doplňková výsadba lip v PR Vápenný vrch

Ruční vytrhání vlčího bobu mnoholistého v PR Bukovec

Úprava turistického chodníku Ořešník

Vyřezání náletových dřevin, zhotovení a instalace informační tabule u Štolpišské Rudné jámy.

Likvidace křídlatky – invazního druhu rostliny v povodí řeky Smědé a v areálu firmy Interlana v Liberci

Obnova a rekonstrukce hranice CHKO Český ráj

Obnova značení PR Prachovské skály a PR Bučiny u Rakous (CHKO Český ráj)

Správní řízení, kterých se JJHS zúčastnil v roce 2004:

Výstavba víceúčelového domu v k. ú. Rašovka

Výstavba rodinného domu v k. ú. Horní Suchá u Liberce

Kácení topolů v k. ú. Rochlice u Liberce

Okrašlovací činnost v roce 2004

Oprava a údržba skalních vyhlídek v Jizerských horách

V roce 2004 zrekonstruoval JJHS vyhlídku Martinská stěna v Liberci – Kateřinkách. Zbytky starého kovaného zábradlí byly nahrazeny novým zábradlím, které bylo vyrobeno podle původního vzoru. Oprava byla financována z dotace Libereckého kraje a z příspěvků firemních dárců. Dále byly provedeny opravy vyhlídek Paličnická a Hajní kostel z prostředků poskytnutých Správou CHKO Jizerské hory.

Ještěd

Jizersko-ještědský horský spolek pokračoval i v roce 2004 s úpravou vrcholových partií Ještědu, tentokrát s projektem, který spočíval v osazení laviček a odpadkových košů na vrcholové plošině Ještědu. Náklady projektu byly opět hrazeny z dotace od Libereckého kraje.

Nový obrázek v sedle Na Výpřeži

Dne 17. 11. 2004 byl v sedle Na Výpřeži na Ještědském hřebeni zavěšen obrázek Bolestné Panny Marie. Obrázek zavěsil Jizersko-ještědský horský spolek ve spolupráci s občanským sdružením Drobné památky severních Čech z České Lípy. Českolipští obrázek vyrobili a zajistili i jeho vysvěcení farářem z Bělé pod Bezdězem, který se slavnostního zavěšení také zúčastnil. I přes nepříznivé počasí se dostavili členové a příznivci obou sdružení v hojném počtu. Obrázek je malován na skle a je zavěšen na řetězu na buku tak, jak byl zavěšen obrázek původní z 19. století.

Vlastivědná a publikační činnost, práce s veřejností

Ročenka Jizersko-ještědského horského spolku 2003

V březnu 2004 vyšla Ročenka Jizersko-ještědského horského spolku 2003. Šlo již o druhý ročník ročenky, která se snaží navázat na dnes již legendární ročenky vydávané Německým horským spolkem pro Ještědské a Jizerské hory (DGV). Ročenka JJHS 2003 je ojedinělým sborníkem článků nejen o činnosti JJHS, ale také o zajímavostech Ještědského hřebenu, Jizerských hor a okolí. Na 288 stranách je možno nalézt například články o jeskyních, štolách a geologii Ještědského hřebenu, o historii obce Horní Maxov, o Černé Studnici, o jizerskohorských rašeliništích, o kříži na Ještědu, o jizerskohorském lidovém domě a mnoho dalších zajímavých článků týkajících se regionu Jizerských hor a Ještědu. K autorům článků patří mimo jiné i takové osobnosti jako Miloslav Nevrlý, Otokar Simm nebo Marek Řeháček. Ročenku vydal JJHS ve vlastním nákladu s technickou podporou Nakladatelství Petr Polda a tiskárny Geoprint. Ročenka vznikla především díky sponzorům, kteří si v ročence zakoupili reklamu, a samozřejmě také díky autorům textů, fotografií a vyobrazení, kteří své příspěvky poskytli bez nároku na honorář.

Výstava Horské spolky – minulost a budoucnost příhraniční krajiny

V průběhu roku 2004 byla Jizersko-ještědským horským spolkem vytvořena česko-německá výstava s názvem Horské spolky – minulost a budoucnost příhraniční krajiny. Výstava prezentuje nejen současnou činnost horských spolků v českoněmeckém pohraničí našeho regionu, ale také bohatou historii horských spolků, které zde působily od konce 19. století. Zájemci se tak mohli dozvědět o aktivitách Německého horského spolku pro Ještědské a Jizerské hory, který zanikl v průběhu 2. světové války a se svými 8000 členy patřil k velmi vlivným sdružením v našem regionu. Část výstavy je pochopitelně věnována činnosti JJHS, ale také činnosti horských spolků, které působí na německé straně hranice, především o Jonsdorfském horském spolku (Jonsdorfer Gebirgsverein 1880 e. V.), který se stal partnerem tohoto projektu. Výstavu bylo možno v průběhu roku 2004 zhlédnout na Martinské stěně v Liberci – Kateřinkách, na Ještědu, na Koupališti Sluníčko ve Vratislavicích nad Nisou, v Jonsdorfu, v Žitavě a na radnici v Jablonci nad Nisou.

Jizerskohorská rašeliniště

V prosinci roku 2004 vydal JJHS knížku Jizerskohorská rašeliniště. Tuto populárně naučnou publikaci, která souborně shrnuje informace o rašeliništích v české i polské části Jizerských hor, vytvořil kolektiv autorů pod vedením Miroslava Jóži a Pavla Voničky. Je zde nastíněn vznik a vývoj, obecná charakteristika a jednotlivé typy rašelinišť, povrchové útvary i vzácná rašelinná flóra a fauna, ale především popis téměř padesáti nejvýznamnějších jizerskohorských rašelinišť. Přestože se na knížce podílelo několik odborníků, kteří se zejména v posledních letech věnují výzkumu jizerskohorských rašelinišť, není určena pouze specialistům a znalcům Jizerských hor. Měla by posloužit všem čtenářům se zájmem o jizerskohorskou přírodu - návštěvníkům, turistům, místním obyvatelům, obdivovatelům a milovníkům Jizerských hor, zájmovým spolkům i školní mládeži. Proto je text doplněn řadou originálních obrázků a především desítkami fotografií rašelinišť a význačných rostlin a živočichů. Záměrem autorů bylo rovněž upozornit na současné ohrožení jizerskohorských rašelinišť a

na nezbytnost jejich ochrany a zároveň provést čtenáře zajímavými místy, z nichž pouze část je turisticky zpřístupněna.

Internetové stránky

Jizersko-ještědský horský spolek provozuje své webové stránky na adrese www.horskyspolek.cz. Je možno zde nalézt informace o činnosti JJHS, ale také třeba inventarizaci vyhlídek v Jizerských horách nebo popisy naučných stezek na Ještědu. Od roku 2004 je tu také stručná německá verze webové prezentace.

Další výstavy a prezentace

JJHS se prezentoval na tradiční výstavě neziskových organizací v Krajské knihovně v Liberci u příležitosti akce 30 dní pro neziskový sektor v únoru roku 2004. Na podzim roku 2004 byla v Riedelově vile v Desné v Jizerských Horách vystavena spolková výstava o pomníčkách Jizerských hor.

Odborné a poznávací exkurze pro členy

JJHS se věnuje také pořádání jednodenních výletů a tematických exkurzí s přírodovědným i historickým zaměřením pod vedením místních odborníků a znalců regionu. Dne 10. 1. 2004 se uskutečnila exkurze do přehradní hráze Souš a na Protrženou přehradu a dále se v průběhu roku uskutečnilo velké množství jednodenních výletů připravených Ctiborem Vimmerem (např. do Českého středohoří, Krkonoš, Jizerských hor, Lužických hor, Českého Švýcarska, na Šluknovsko apod.)

Vícedenní exkurze členů Horského spolku byly směřovány do následujících oblastí:

- 5. 6. – 6. 6. 2004 – výlet do Krkonoš
- 3. 7. – 6. 7. 2004 – výlet do Beskyd
- 25. 9. – 28. 9. 2004 – zájezd do Žďárských vrchů

Další uskutečněné akce

Tradiční horská tancovačka v hostinci U Šámalů

V sobotu dne 6. 3. 2004 se uskutečnil pátý tradiční ples Jizersko-ještědského horského spolku v hostinci U Šámalů na Ještědském hřebetu. K dispozici byla bohatá tombola, soutěže a k tanci a poslechu hrála skupina Paroháči.

Slavnosti slunovratu

Dne 19. 6. 2004 se u příležitosti slavnostního otevření vyhlídky Martinská stěna v Liberci–Kateřinkách uskutečnily na místě dnes již zaniklého lesního divadla Slavnosti slunovratu. Vystoupila Divadelní společnost KEJKLÍŘ se svým představením Stolečku, prostří se!, kouzelník z Klubu kouzel Liberec a zahrála skupina B-STYL. Akce byla financována z prostředků Evropské unie.

Soutěž stovkařů – Stovkařská olympiáda

Dne 10. 7. 2004 pořádal Jizersko-ještědský horský spolek již podruhé na Ještědu Stovkařskou olympiádu. Součástí olympiády byly opět dva závody – závod ve vynášení sudů piva na Ještěd a soutěž výstup na Mt. Everest. Vynášení sudů piva se zúčastnil pouze jeden závodník, Petr Beitzl, který sud na vrchol vynesl za jednu hodinu a osm minut. Do soutěže výstup na Mt. Everest se přihlásilo 13 závodníků, z toho osm dokončilo všech osm výstupů. Dva z nich použili ke zdolávání vrcholu jízdní kolo. V téměř neuvěřitelném čase pět hodin a pět minut zvítězil závodník Daniel Malý a pokořil tak rok starý rekord, který vytvořil František Párys. Ten však v tento den vystoupal na vrchol Ještědu

třináctkrát a ustanovil tak nový oficiální světový rekord v počtu výstupů na Ještěd v jeden den, držený dlouhá desetiletí známým libereckým horolezcem Rudolfem Kauschkou, který v roce 1922 zdolal se svými druhy vrchol Ještědu dvanáctkrát.

Z prostředků Evropské unie byla pro účastníky Soutěže stovkařů vyrobena trička s logem soutěže a byl vydán českoněmecký informační leták spojený s přihláškou do soutěže.

Děkujeme všem členům a příznivcům spolku za podporu spolkových aktivit, zvláště pak těm, kteří se aktivně účastní akcí pořádaných spolkem.

Za finanční i morální podporu a spolupráci v roce 2004 děkujeme dále uvedeným organizacím a jednotlivcům:

.A.S.A., a. s. ♣ Auto Enge, a. s. ♣ Pavel Akrman – Epicentrum ♣ Baumax ČR, a. s. ♣ EcoGlas Ginzl, s. r. o. ♣ Elitronic, s. r. o. ♣ Envigea, s. r. o. ♣ Evropská unie ♣ Petr Fouqué ♣ GRAPHIS DTP studio, s. r. o. ♣ Interlana, s. r. o. ♣ Jablotron, s. r. o. ♣ Ještěd, s. r. o. ♣ Jizerské pekárny, s. r. o. ♣ Jonsdorfer Gebirgsverein 1880 e. V. ♣ Kalendář Liberecka, spol. s r. o. ♣ KNORR-BREMSE, systémy pro užitková vozidla, ČR, s. r. o. ♣ Lesy ČR, s. p. ♣ Liberecký kraj ♣ Likto, s. r. o. ♣ Petr Louda ♣ MEDIABOX, spol. s r. o. ♣ Nadace Preciosa ♣ Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor ♣ NOWACO Czech Republic, s. r. o. ♣ Občanské sdružení Drobné památky severních Čech ♣ Pivovar Hols Vratislavice ♣ Pivovar Svijany, s. r. o. ♣ POBOZAM, s. r. o. ♣ RIA Reality, a. s. ♣ S A T O N Liberec, spol. s r. o. ♣ Severochema, družstvo pro chemickou výrobu, Liberec ♣ SIAL architekti a inženýři, spol. s r. o. ♣ Společnost pro Jizerské hory, o. p. s. ♣ Správa CHKO Český ráj ♣ Správa CHKO Jizerské hory ♣ Statutární město Liberec ♣ Tarmac Severokámen, a. s. ♣ Tiskárna Geoprint ♣ Úřad práce v Jablonci nad Nisou ♣ ÚVR ČSOP ♣ Vitrum, spol. s r. o. ♣

Kontakty

Jizersko-ještědský horský spolek, občanské sdružení

IČO: 65 10 03 52

Sídlo: U Sila 1205, 463 11 Liberec 30

kontaktní adresa – kancelář: Bažantí 378/3, 460 01 Liberec 1

tel.: 485 109 717

e-mail: horskyspolek@volny.cz

URL: www.horskyspolek.cz

Bankovní spojení: GE Money Bank, pobočka Liberec, č. ú.: 89904-574/0600